

ALPINIZMAS (lietuvių – anglų – vokiečių – rusų)

~~abliacija~~—ablation—Ablation f—абляция

~~Ledo arba pusledžio dangos mažėjimas dėl tirpimo, garavimo, mechaninio irimo.~~

~~abliacijos zona~~—ablation zone—Ablationzone f—область абляции, зона абляции

~~—Ledyno dalis, kurioje vyksta abliacija.~~

áisbailis ntk. = **ledkirvis**

aisfi ntk. = **ledkablismėigė**

akiniai – mountain goggles – Sonnenbrille f, Brille f, Schneibrille f – защитные очки

~~Akiniai tamsintais lęšiais ir šoninėmis apsaugomis, gerai priglundantys prie veido ir saugantys~~

~~akis nuo ryškios tiesioginės ir išsklaidytos saulės šviesos. Tamsūs akiniai akims nuo ryškios ir~~

~~išsklaidytos šviesos saugoti.~~

akiratis □ **horizontas**

akjà ntk. = **kalnų neštuvai**

aklimatizacija – acclimatization – Akklimatisation f, Akklimatisierung f – акклиматизация

Organizmo prisitaikymas prie neįprastų klimato ir aplinkos sąlygų.

Δ **aukštuminė** □ **binė** – altitude acclimatization – Höhenakklimatisation f – высокогорная

акклиматизация

~~Organizmo fiziologinių pokyčių visuma, padedanti prisitaikyti prie mažesnio deguonies~~

~~kiekio aplinkoje Organizmo prisitaikymas prie aukštikalnių klimato.~~

aktyvióji Δ – active acclimatization – aktive Akklimatisation f – активная акклиматизация

Specialus aklimatizacijos aukštikalnėse metodas – daugkartinis kopimas į vis didesnę aukštį,

kaskart nusileidžiant žemyn.

~~albėdas~~—albedo, backscatter—Albedo f—альбедо

~~—Atgalinės sklaidos koeficientas—dydis, rodantis, kokia dalis šviesos spindulių, krintančių į kūno~~

~~paviršių, atsispindi.~~

álpėštokas ntk. = **kalnų lazda**

álpinės pievos – alpine meadows – alpine Wiesen pl – альпийские луга

Aukštikalnių pievų juosta, esanti tarp miškų juostos ir sniegynų ar ledynų.

alpiniaðà – alpiniað – Massenaufstieg m ins Hochgebirge – альпиниада

Masinis kompleksinis alpinistų kopimų, mokomųjų pratybų, varžybų, dažnai šventės renginys.

Rengiamas nuo 1933 m.

álpinis stilius – Alpine style – Alpenstil m – альпийский стиль

Kopimas, atitinkantis šiuos reikalavimus: alpinistai patys nešasi visą įrangą nuo bazinės stovyklos

; nenaudojamos fiksuotos virvės ir deguonies

aparatai; ; maršrutas iš anksto

ne(pa)rengiamas; maršrute nepaliekama įranga;

.
. .
.

alpinistas – alpinist, mountaineer – Bergsteiger m – альпинист

Asmuo, užsiimantis alpinizmu.

alpinisto striukė – mountaineering jacket, overpants – Bergsteigerjacke f, Sturmmantel m – штормовой

костюм

Viršutinis drabužis apsaugoti nuo vėjo, lietaus ir sniego. Gaminama iš atsparių, lengvų specialių sintetinių audinių.

alpinizmas – mountaineering – Bergsteigen n, Alpinismus m – альпинизм

Sporto šaka – kopimas į kalnų viršūnes, uolas, ledynus, naudojant specializuota

techniką ir įrangą. Pradėtas kultivuoti XVIII a. pabaigoje. Dar žr. STŽ I.

alpinizmo instruktoriaus – instructor of climbing – Bergführer m – альпинист-инструктор

Kvalifikuotas alpinistas, baigęs specialią alpinizmo instruktorių mokyklą, įvykdęs tam tikrus papildomus reikalavimus ir atlikęs stažuotę.

alpinizmo reikmenys – mountaineering equipment – Ausrüstung f für Bergsteigen – альпинистское

снаряжение

Apranga, avalynė, daiktai, įrankiai ir kita įranga, reikalinga kopiant į kalnus.

asmeniniai Δ – personal [mountaineering](#) equipment – persönliche Ausrüstung f – личное снаряжение

Asmeninius alpinisto reikmenis sudaro: kuprinė, [apraišai](#), savisaugos sistema, šalmas, drabužiai, avalynė, miegmaišis ir kt.

komándos Δ – team mountaineering equipment – Mannschaftsausrüstung f – командное снаряжение

Bendrojo naudojimo daiktai kopimo metu: : [virvės](#), [kabliai](#), [sauguma užtikrinantys prietaisai](#), [kopimui pritaikyta palapinė](#), [mobili maisto gamybos įranga ir kt.](#)

stovykliniai Δ – camp mountaineering equipment – Lagerausrüstung f – лагерьный инвентарь

Bazinės arba tarpinės stovyklos pastovūs reikmenys: [didesnio komforto palapinės](#), [stacionari maisto virimo įranga](#), patogumo priemonės ir kt.

alpinizmo renginys – alpine arrangement – Veranstaltung f des Bergsteigens – мероприятие по альпинизму

Renginys kopimui į kalnus pasirengti arba jam atlikti.

māsiniai Δ iai – mass alpine arrangements – Massenveranstaltungen pl des Bergsteigens – массовые мероприятия по альпинизму

Įvairios alpiniados ir ištikus metus trunkantys renginiai.

mókomieji ir pratybų Δ iai – training alpine arrangements – Lehr-und Übungsveranstaltungen pl des Bergsteigens – учебные и практические мероприятия по альпинизму

Renginiai, vykstantys mokomosiose sporto bazėse: laikinos kilnojamosios stovyklos; instruktorių, kalnų gelbėtojų rengimo mokyklos.

specialieji Δ iai – special alpine arrangements – spezielle Veranstaltungen pl für Bergsteigen – специальные мероприятия по альпинизму

Mokslinės arba sportinės ekspedicijos; ekspedicijos naujiems rajonams pažinti; kopimai, iškilmingoms sukaktims, šventėms pažymėti.

sportiniai Δ iai – sports alpine arrangements – Sportveranstaltungen pl für Bergsteigen – спортивные мероприятия по альпинизму

Klasifikacinės alpinizmo varžybos; stovyklos rengiantis varžyboms, kopimai.

amortizatorius – shock-absorber – Bremse, [Stoßdämpfer](#) – амортизатор

Įtaisas smūgio poveikiui sumažinti kritimo atveju.

~~Kalnai Pietų Amerikos šiaurės ir vakarų pakrantėje. Didžiausias aukštis 6960 m.~~

~~Kopėjas, nuolat kopiantis į Andų kalnus.~~

~~andinizmas – andinism – Andinism m – андинизм~~

anorākas – anorak, waterproof jacket – Anorak m – анорак

Per galvą apsivelkamas viršutinis rūbas su gobtuvu

.

.

antbačiai – supergaiters – Gamasche f – бахилы

Įvairaus aukščio ir formos apmautės apsisaugoti nuo lietaus, sniego, smulkių akmenėlių ir kaip papildoma priemonė nuo šalčio.

trumpieji Δ – gaiters – kurze Gamasche f – фонарики

Viršutinės bato dalies ir blauzdos antbačiai, naudojami šiltuose kalnų rajonuose.

antpetė – arm-guard, shoulder-pad – Schulter klappe f – наплечник

Ant peties tvirtinamas odos, metalo arba sintetinės medžiagos šarvas kūnui apsaugoti nuo traumos ir šilumos leidžiantis virve.

~~Regos sutrikimas nuo ryškios šviesos, šviesių uolų, rūke ant sniego, ledo, vandens.~~

apledėjimas – ice formation – Vereisung f – обледенение

Reljefo arba daiktų paviršiaus apsitraukimas ledu.

apraišai – harness – klettergurt, anseilgurt – страховочная система

Alpinisto dėvima diržų sistema, prie kurios tvirtinama saugos virvė.

apatiniai Δ – seat harness – Gurt m – беседка

Δ, juosiantys klubus ir šlaunis. Gali būti naudojami atskirai arba kartu su viršutiniais Δ.

viršutiniai Δ – chest harness – Brustschlinge f – грудная обвязка

Δ, juosiantys pečius ir krūtinę. Naudojami kartu su apatiniais Δ.

apsiaustas – rain coat; poncho – Regendecke f, Regenmantel m – плащ

Neperšlampamas drabužis nuo lietaus, sniego, drėgmės apsaugoti ir kuprinei apsaugoti.

asfiksija □ **dusimas**

aštuoniukė – figure eight – Acht f, Achter m – восьмерка

Skaitmens 8 pavidalo trinties įtaisas

atāskaita – climbing report – Bericht m – отчет

Nustatytos formos kopimo eigos ir maršruto techninio sudėtingumo aprašas dalyvavus alpinizmo renginiuose arba įveikus maršrutą pirmą arba vieną iš trijų pirmųjų kartų.

atbrailà – cornice – Wächte f, Überhang m, Felskante f – карниз

Iškyša uolų sienoje, ledo šlaite arba sniego keteroje, sunkiai įveikiama be specialių priemonių.

sniego Δ – snow cornice – Schneeüberhang m, Schneebrett n – снежный карниз

Tam tikros formos iškyša sniego šlaite arba keteroje. Δ susidaro pavėjinėje keteros pusėje, kartais būna labai didelės.

~~Uolos nelygumas, į kurį atsiremiamą kopiant.~~

~~**dirbtinė A** – training holds, self made support – künstliche Stütze f – искусственная опора~~

~~Įtaisas atsiremti kojomis ir įsikibti rankomis lipant. Į uolas kalami kabliai, pleištai, dedami įdėklai, įtaisomos kopėtelės, kilpos, į ledą įtaisomi ledsriegiai kabliai, ledsmeigės, plaktukai arba ledkirčiai su pritvirtintomis prie jų kopėtelėmis ar juostų kilpomis.~~

ātsargos – stock – Zubereitung f – заброска

Į tam tikrą maršruto tašką iš anksto nugabenti maisto produktai ir reikmenys. Δ apsirūpinama atliekant ilgai trunkančius kopimus.

~~Sienos, šlaite arba uolos dalis, pasvirusi virš statmenosios jos dalies.~~

atšakà – spur – Ausläufer m, Pfeiler m – отпор

Kalnagūbrio arba keteros atsišakojimas.

audrinūké ntk. = alpinisto striūkė

aukščių skirtumas – elevation difference – Höhenunterschied m – перепад высот

Skirtumas tarp dviejų vertikalės taškų, pvz., tarp kalno papėdės ir viršūnės, tarp dviejų nakvynės vietų maršrute, tarp dviejų orientyrų.

aukštikalnių plaučių edema – high altitude pulmonary edema – höhenlungenödem – высокогорный отек легких

Sunki kalnų ligos forma, kurios metu plaučiuose kaupiasi skystis, atsiranda kosulys, dusulys, nepaaiškinamas nuovargis. Laiku neatpažinus ir nepradėjus gydyti, liga progresuoja iki smegenų edemos, komos ir mirties.

aukštikalnių smegenų edema – high altitude cerebral edema – höhenhirnödem – высокогорный отек головного мозга

Sunki kalnų ligos forma, kurios metu galvos smegenyse kaupiasi skystis, atsiranda sąmonės sutrikimai (mieguistumas, dezorientacija, nelogiškas elgesys), koordinacijos sutrikimas. Laiku neatpažinus ir nepradėjus gydyti, liga progresuoja iki komos ir mirties.

Formatted: Font color: Auto

aukštumą – height – Höhe f – высота

1. Aukšta vieta (aukštis).
2. Žemės paviršiaus iškiluma, neturinti aiškios papėdės.

autoklāvas ntk.= greitpuodis

Nelaimingas atsitikimas su sužalojimais arba tragiška baigtimi. Įvykus Δ, grupė turi skubiai suteikti pagalbą nukentėjusiajam arba iškviešti gelbėtojus.

avinų kāktoš – sheepbacks, roche moutonnée – Gletscherschiff n, Gletscherzungen pl – бараньи лбы

Ledynų nuzulintos uolos, kurios ir sausos esti slidžios. Δ yra mažai plyšių, jos net nelabai stačios sunkiai įveikiamos; Δ susidaro ledyno pakraščiuose arba nutirpusio ledyno vietoje.

balionas nuō lavinų ntk. = sniego griūčių balionas

balkonas – rock balcony – Balkon m, Wächte f, Plattform f – балкон

Didelis išsikišimas uolų sienoje, ant kurio galima įsitaisyti sėdomis.

balnākālnis □ **balnas**

balnas, kitaip **balnākālnis** – saddle – Sattel m, Bergsattel m, Gebirgssattel m – седловина

Kalno arba kalnagūbrio keteros pažemėjimas tarp atskirų viršūnių.

bātai – boots – Schuh m, Schuhe pl – ботинки

Alpinisto apavas, pritaikytas kalnų žygiams ir kopimams.

aukštūminiai Δ – climbing boots (with nails) – Kletterschuhe pl, Gebirgsschuhe pl –

высокогорные ботинки

Plastikiniai batai su vienu arba dviem specialių medžiagų vidiniais izoliaciniais batais.

kalnų Δ – mountain boots – Bergschuhe pl – горные ботинки

Plastikiniai arba odiniai batai su šiltu, minkštu vidiniu batu kalnų žygiams ir kopimams.

bergšrundas ntk. = **pakraštinis plyšys** (žr. **plyšys**)

~~Specialus prietaisas maistui virti.~~

bergšrundas ntk. = **pakraštinis plyšys** (žr. **plyšys**)

bivākas ntk. = **nakvynė**

blokas – block – f – блок

Didelis akmuo arba ledo luitas, laisvai gulintis šlaito paviršiuje.

bókštas – **tower** – Turm m – башня

Bokšto formos viršūnė, gretviršūnė arba vienuolis.

bokštelis – **cairn** – Gipfelstein m, **Steinmann** – тур

Akmenų krūvelė kam nors žymėti.

kelio Δiai – – – обозначательные туры

Akmenų bokšteliai keliui nužymėti per akmenų sąvartynus arba ledynus, kur nelieka kitokių pėdsakų.

viršūnės Δ – – – **Gipfelstein** –

вершинный тур

Kalno viršūnėje kraunama akmenų krūvelė, į kurią dedamas kopėjų raštelis.

boulderingas – bouldering – bouldern – боулдеринг

Sporto šaka, laipiojimas ant neaukštų uolų, riedulių ar dirbtinių laipiojimo sienelių, nenaudojant saugos virvės.

Formatted: Font color: Auto

briaunà – crest, edge – Канта f – ребро

Stati, aštri viršūnės arba kontraforso ketera.

būgelis ntk. = įkaba

~~— Tam tikrą kvalifikaciją turintis alpinizmo instruktorius, vadovaujantis alpinistų būriui.~~

~~**būrys** – crew – Trupp m, Gruppe f – отряд~~

~~— Mokomosios alpinizmo stovyklos padalinys, susidedantis iš 3–6 skyrių; stovykloje paprastai yra 4–8 Δ.~~

~~**gėlbėjimo Δ** – rescue team crew – Rettungsgruppe f – спасательный отряд~~

~~— Patyrusių alpinistų būrys kiekviename alpinizmo renginyje, ekspedicijoje, stovykloje; gavę nelaimės signalą, jo nariai renkasi į sutartą vietą ir vyksta gelbėti.~~

~~**mokomasis Δ** – training team crew – Trainingsgruppe f – учебный отряд~~

~~— Kelių, dažniausiai vienodo pajėgumo, mokomųjų grupių junginys, kuriam vadovauja būrio vadas.~~

~~**būrtai** – drawing, draw of lots – Auslosung f – жеребьевка~~

~~— Alpinistų kopimo tvarkos nustatymas.~~

cirkas – cirque – Kar. – цирк

Taurės pavidalo duburys aukštuose kalnuose netoli viršūnių, susidaręs dėl ardomosios ledynų ir sniegynų veiklos. Δ paprastai būna pilnas sniego arba ledo.

čiuptukas. = slystmazgis, slystmazgiui naudojama virvė

dantis – spire – Zahn m – зуб, клык

Smali viršūnė, gretviršūnė arba vienuolis.

daubà – ravine – Talkessel m – котловина

Uždaras beveik apskritos formos žemės paviršiaus įdubimas stačiais šlaitais.

deguonies aparatas – supplemental oxygen system, portable oxygen system –

Sauerstoffgerät n – кислородный аппарат

Papildomo deguonies sistema, susidedanti iš veido kaukės su vožtuvėliais ir deguonies rezervuaru, sujungtos su padidinto slėgio deguonies balionu per reduktorių, kurio pagalba reguliuojamas deguonies tiekimo greitis. Šios sistemos dėka padidinamas deguonies kiekis įkvepiamame ore. Ši sistema naudojama kai kurių alpinistų, kopiančių į aukštesnius nei 8000m kalnus, taip pat gydant kalnų liga, aukštikalnių plaučių edemą ir smegenų edemą.

deguonies bėdas, kitaip **hipòksija** – hypoxia – Hippoksie f, Sauerstoffmangel m – кислородное

голодание, гипоксия

Deguonies stoka organizmo audiniuose dėl sutrikusio deguonies tiekimo į audinius arba audiniams negebant jo įsisavinti.

deguonies kėukė – oxygen/gas-mask – Sauerstoffmaske f – кислородная маска

Sandari, priglundusi prie veido kaukė, padedanti alpinistui kvėpuoti papildomu deguonimi.

dirbtinis atramos taškas – aid piece – künstliche Stütze f – искусственная опора

Įtaisas atsiremti kojomis ir įsikibti rankomis lipant. Paprastai – tekstilės kilpa arba virvinės

kopetėlės, pakabintos ant į uolą įkalto kablo ar įdėto kaiščio, į ledą įsukto ledsriegio ar pan.

diržas – belt – Gürtel m – пояс

Sagtimi susegama juosta kam tvirtinti.

Abalākovo Δ – climbers belt Abalakov – Klettergürtel m (Abalakov) – пояс Абалакова

Diržas su sagtimi, kadaise naudotas vietoj viršutinių apraišų.

direttissima – direttissima – –

direttissima – direttissima – –

Diržų įtaisas alpinistams apsaugoti nuo sunkių traumų krintant.

Formatted: Font color: Auto

direttissima – direttissima –

Trumpiausias ir tiesiausias įmanomas lipimo į viršūnę ar uolą maršrutas.

diülferis – classical type of descent using rope – Dülfersitz m – дюльфер

Klasikinis leidimosi virve būdas. Leidžiantis Δ greičiui sumažinti anksčiau buvo naudojama trintis į alpinisto kūną: koją, krūtinę, sprandą, nugarą, dabar – specialūs įtaisai (aštuonetai, [karabinai](#) ir kt.).

dusimas, kitaip **asfiksija** – asphyxia – Erstickung f – асфиксия

Kvėpavimo sutrikimas dėl mechaninių kvėpavimo takų pažeidimų arba užspaudimų.

ekscentrikas ntk. = **ekscentrinis kaištis** (žr. **kaištis**)

Juosta su keletu kilpų spaustukui ar šliaužikliui tvirtinti. Naudojant Δ galima įsisegti norimu atstumu.

euforija - euphoria - euphorie - эйфория

Nenatūraliai pakili nuotaika, pasireiškianti padidėjusiu aktyvumu ir sumažėjusiu kritiškumu. D
jaučia pirmosiomis dienomis alpinistas, atvykęs į kalnus ir pakilęs į 2000–2500 m aukštį.

Formatted: Font color: Auto

firnas ntk. = **pūsledis**

friendas ntk.= **kumštelinis kaištis** (žr. **kaištis**)

fotokeratitas □ **sniego aklumas**

galvutė ntk. = įkalamas **kaištis** (žr. **kaištis**)

gėlbėjimas – rescue – Rettungstechnik f – спасательные работы

Pagalba, suteikiama iš šalies arba grupės narių vienių kitiems, įvykus nelaimingam atsitikimui arba iškilus jo grėsmei.

gėlbėjimo būrys – rescue team – Rettungsgruppe f – спасательный отряд

Alpinistų grupė, vykdanți gėlbėjimo darbus įvykus nelaimingam atsitikimui.

Formatted: Font color: Auto

gertuvė – canteen (bottle), flask – Flasche f, Feldflasche f – фляга

0,5–1 l talpos lengvas indas skysčiui (paprastai vandeniui) nešti kopiant maršrutu arba kalnų žygyje.

glisāvimas ntk.= **slydimas**

glisāvīmas ntk.= **slydīmas**

glisāvīmas ntk.= **slydīmas**

glisāvīmas ntk.= **slydīmas**

gobtūvas – hood – Kapuze f – капюшон

Alpinisto striukės dalis galvai apsigobti.

greitpuodis – high-speed pot – Schnelltopf m – автоклав, скороварка

Puodas, kuriame aukštos temperatūros garais ir padidintu slėgiu pagreitinamas maisto virimas.

gretviršūnė – secondary summit, subsummit, subpeak – Vorgipfel m, Nebengipfel m –

предвершина

Labai arti pagrindinės viršūnės esanti kita viršūnė.

grynledis – water ice – Eisglätte, Wassereis f – глетчерный лед

Skaidrus, kietas ir trapus žydras ledyno ledas, neužklotas sniegu.

griūčių grėsmė – danger of avalanche – Lawinengefahr f – опасность схода лавины, опасность схода

обвала

Situacija, susidaranti kalnų rajonuose, kur šlaitai statesni negu 15–20°. Δ atsiranda pasnigus,

siaučiant pūgai, vėjui, pakitus oro temperatūrai.

~~Specialios formos kastuvai, naudojami gelbėjant griūties užpildus žmones arba daiktus, taip pat saugai sniego ir pusledžio šlaituose; reikalui esant iš Δ ir slidžių greitai padaromi slidiniai neštuvai nukentėjusiems gabenti.~~

griūčių latākas – avalanche gutter – Lawinenrinne – лавинный желоб

Sniego šlaitų kuluarai, grioviai, upelių vagos, kuriais nuolat slenka griūtys; jie dažniausiai

ženklinami įspėjamaisiais ženklais.

griūtis – avalanche – Lawine f – обвал, лавина

Sniego, ledo, akmenų griuvinas nuo kalno.

akmenų Δ – rock falling; rockfall – Steinschlag m – камнепад

Akmenų masės griuvinas, atsirandantis keičiantis oro temperatūrai, sujudinus akmenis kalnų ožiams arba alpinistams, nuo oro bangos, atsiradusios dėl sniego griūties, nuo didelio vėjo, lietaus ir pan.

ledo Δ – ice avalanche – Eisschlag f – ледовый обвал

Ledo masės griuvinas dažniausiai dėl staigiai padidėjusio tirpimo. Yra vietų, kur būna pastovios Δ, pvz., nuo kabančių ledynų.

sniego Δ, kitaip **lavina** – avalanche – Lawine f – лавина

Dideliu greičiu nuo kalno viršūnės arba nuo stataus šlaito lekianti sniego masė, kuri su savimi gali vilkti gruntą, augaliją, akmenis, vandenį, tačiau vyrauja joje sniegas. Δ pasižymi didžiule griaunamąja jėga. Pagrindiniai veiksniai, sukeltantys Δ, yra sniego svoris ir jo būklė, reljefo pobūdis, šlaito statusas, oro sąlygos, žemės drebėjimas.

• **gruntinė sniego** Δ – landslip – Grundlawine f – грунтовая лавина

Griūtis, nušluojanti šlaitą ligi pat grunto. Būna šlapios, sunkios Δ, dažniausiai pavasarį.

• **sausoji sniego** Δ – spindrift avalanche – staubschneelawine –

сухая (пылевидная) лавина

Šviežio, supustyto sniego arba kieto sniego plokščių ir sauso pusledžio sancaupų, susidariusių šaltu oru, griūtis. Δ lydi sniego dulkių debesis, ji pasižymi dideliu greičiu ir didelio galingumo oro banga. Žmogus Δ gali uždusti nuo sniego dulkių.

• **šlapioji sniego** Δ – wet snow avalanche – nasse Lawine f, Nassschneelawine f – мокрая лавина

Griūtis, atsiradusi nuo didelės drėgno sniego masės šlaituose arba dėl tam tikro mechaninio poveikio (lūžusios ir nukritusios ant šlaito atbrailos, akmens, stipraus garso). Δ 1 m³ svoris siekia apie 800 kg. Δ pasižymi milžiniška griaunamąja jėga, sustojusi greitai sukietėja. Iš Δ žmogus pats išsikapstyti negali.

• **šokinėjanti** Δ – springing avalanche – springende (hüpfende) Lawine f – прыгающая лавина

Griūtis, atsiradusi laiptų pavidalo uolose.

grotà – cavern – Höhle f – грот

Didelė niša, aklinas didelių matmenų urvas.

~~grùpė~~ – partygroup, crew – Gruppe g – группа

gulstinės, kitaip **horizontālės** – contour line(s) – Horizontale f – горизонтали

gulstinės, kitaip **horizontālės** – contour line(s) – Horizontale f – горизонтали

~~**mókomoji A** – training group – Trainingsgruppe f – учебная группа~~

~~———— Mažiausias alpinistų padalinys, besimokantis pagal mokymo programą stovykloje.~~

~~**paieškų A** – searching crew – Suchergruppe f – поисковая группа~~

~~———— Žvalgybinis kalnų gelbėjimo tarnybos padalinys, siunčiamas ieškoti į nelaimę patekusios~~

~~alpinistų grupės arba nesant ryšio; gelbėjimo atveju Δ ieško geriausio kelio~~

~~nukentėjusiesiems gabenti.~~

~~**spòrtinė A** – sports group – Sportgruppe f – спортивная группа~~

~~———— Savarankiška alpinistų grupė (nuo 2 iki 10–12 žmonių), kopianti į viršūnę sporto tikslais.~~

gulstinės, kitaip **horizontālės** – contour line(s) – Horizontale f – горизонтали

Žemėlapiu linijos, jungiančios vaizduojamo paviršiaus vienodo aukščio vietas. Δ rodo paviršiaus absoliutųjį arba santykinį aukštį.

hamākas – hammock – Hängematte f – гамак

Ant sienos kabinamas specialios konstrukcijos maišas arba ištemptas tinklas, audeklas, kuriame galima ilsėtis arba nakvoti sėdomis ar gulomis.

hekscentrikas ntk. = nesimètrinis **kaištis** (žr. **kaištis**)

hipòksija □ **deguonies bādas**

horizontālės □ **gulstinės**

horizòntas, kitaip **akiratis** – horizon – Horizont m – горизонт

1. Dangaus sferos ir svorio kryptčiai statmenos plokštumos susikirtimo apskritimas.
2. Uolienu sluoksnis arba kelių sluoksnių darinys. Susideda iš keleto vienaamžių svitų (ar jos dalių) arba iš vienaamžių skirtingų facijų darinių.

iglus ntk. = **sniego trobelė**

~~———— Į uolų plyšius dedamas įtaisas, kuris ten įstrigęs garantuoja patikimą saugą arba dirbtinį atramos tašką, nežaloja uolų. Δ būna įvairių konstrukcijų ir konfigūracijų.~~

~~**įkalamas A** – head – Kopf m – головка~~

iglus ntk.= sniego trobelė

iglus ntk.= sniego trobelė

iglus ntk.= sniego trobelė

įspraudžiamas Δ, kitaip **įspraudas** — coin — Zwinge f — закладка

— Iš metalo (iš)lietas specialus įtaisas, spraudžiamas į plyšį. Gerai tinka suporinti į vieną plyšį 2 arba 3 Δ.

kumštelinis Δ — friend — Krabbe f — френд

— Nuo apkrovos besikeičiantis kumštelinis įtaisas, sudarytas iš 4 sektorių ir rankenos, skirtas įtvirtinti uolų plyšyje. Δ yra sudėtingos konstrukcijos, universalus, galima pritaikyti įvairaus dydžio plyšiams. Δ būna įvairių dydžių, komplektą sudaro 6–7 Δ.

nesimėtrinis Δ — hexentric — Hexaeder n — гекс, гексентрик

— Neturintis bendro centro, šešiabriaunis įdėklas, dedamas į uolų plyšius virvei perverti. Δ neardo uolų, todėl labai populiarus civilizuojuose kalnų rajonuose. Būna įvairių dydžių. Tą patį Δ į plyšius galima įdėti trimis būdais. Δ paprastai vadinami juos gaminančių firmų vardais.

įdėklų išimtūvas — extractor, withdrawer, remover — Herausnehmer m — приспособление для вытаскивания вкладышей

— Prietaisas įdėklams iš uolų plyšių išimti — tam tikros formos plieno arba titano plokštelė, kurios storis 2,4 mm, ilgis 20 cm, masė 25–30 g.

iglus ntk.= sniego trobelė

įkalnė — slope — Abhang — склон, косогор

— Kilpa alpinisto reikmenims kabinti.

įkalnė — slope, ~~steep ascent, steep incline~~ — Abhang Steilhang m, Anhöhe f — склон, косогор

Statesnė šlaito arba keteros dalis viršūnės kryptimi.

(i)kopimas — ascent, climb — Aufstieg m, Begehung — восхождение

(I)lipimas į kalnus įvairaus sudėtingumo maršrutais.

solo Δ — solo climbing — Solo Kletterei f — индивидуальное лазанье, одиночное лазание

(I)kopimas į viršūnę, ledo, sniego šlaitus be kitų pagalbos, naudojant savisaugos priemones arba be jų.

aukštuminis Δ – high mountain ascent – Höhenaufstieg m – высотное восхождение

(I)kopimas į aukštesnę negu 7000 m viršūnę (pagal UIAA taisykles).

pirmasis Δ – first climbing – Erstbegehung – первовосхождение

(I)kopimas į viršūnę, kurioje dar nėra buvęs žmogus.

tèchniškai sunkūs Δ – technically difficult ascent – technisch schwerer Aufstieg m – технически

~~(I)kopimas sportiniais tikslais per alpinizmo varžybas.~~

tèchniškai sunkūs Δ – technically difficult ascent – technisch schwerer Aufstieg m – технически

сложное восхождение

Sportinis įkopimas į kalnų viršūnes kombinuotais maršrutais, kartais naudojant sudėtingą alpinizmo techniką.

žiemūs Δ – winter climb – Winterbegehung – зимнее восхождение

(I)kopimas gruodžio ir sausio mėnesiais pagal UIAA taisykles. Δ Kaukaze ir Pamyre

laikomas įkopimas iki kovo mėnesio.

iltis ntk. = **dantis**

įsispyrimas – stemming – Stemmstellung f – распор

Atramos sudarymas įsispiriant tarp dviejų paviršių.

iškyšulys □ **kyšulys**

išleidėjas – mountaineering sports instructor preparing the group for climbing – Bergsteigerleiter m –

выпускающий инструктор

Tam tikrą kvalifikaciją turintis alpinizmo instruktorius, išleidžiantis alpinistų grupes į kopimus.

Δ turi patikrinti dokumentaciją, grupės dalyvių parengtumą, inventorių, įvertinti klimato ir oro sąlygas, maršruto būklę.

~~Virve susirišę kopiantys ar besileidžiantys alpinistai. Paprastai Δ sudaro 2 arba 3 žmonės, o einant ledynu — daugiau.~~

~~Paprastai iš sintetinių medžiagų austas diržas savisaugai, kilpoms, virvei ilginti.~~

~~Mazgas, naudojamas kabliams sujungti; pasižymi daugeliu puikių savybių: greit surišamas, patikimas, vienodai apkraunami visi kabliai arba įtvirtinimo taškai nepriklausomai nuo jėgos veikimo krypties.~~

kablys – piton, hook – Haken m – крюк

Į uolą, ledą arba sniegą kalamas įtaisas su ašele **karabinui** įsegti. Δ gaminami iš metalų arba jų lydinų, būna plokštelės, strypo arba vamzdelio pavidalo. Δ naudojami dažniausiai alpinistų apsaugai, atramos taškams sudaryti.

aukštybinis Δ – sky-hook – Felshaken m, Himmelhaken m, Firsthaken m – небесный крюк

Smulkūs tvirto metalo įvairios konstrukcijos lenkti kabliai, įtaisomi prie uolos nelygumų.

Naudojami kaip dirbtiniai atramos taškai.

gulstinis, kitaip **horizontalùsis**, Δ – horizontal **piton** – Spachtelhaken m (quer), Querhaken m –

горизонтальный крюк

Kablys, tinkamas kalti į gulstinius plyšius.

horizontalùsis Δ □ gulstinis Δ

lovinis Δ – angle piton – Metallhaken m – швеллерный крюк

~~Kablys, tinkantis kalti arba sukti į ledą.~~

~~● **įsukamasis Δ** – ice screw – Bohreisschraube f, Eisschraube f, Eisspirale f – резьбовой ледовый крюк~~

~~Į ledą įsukamas metalinis vamzdelis su aštriais danteliais priekyje, sriegiu išorėje ir išpjovomis.~~

lovinis Δ – angle piton – Metallhaken m – швеллерный крюк

Stačiakampio lovio pavidalo uolų kablys.

plokštelinis Δ – flat piton – Spachtelhaken m, Blatthaken m – лепестковый крюк

Plokštelės pavidalo uolų kablys, skirtas siauriems trumpiems uolų plyšiams.

pūsledžio Δ – snow ice hook – Firnhaken m – фирновый крюк

Sulenкта kampu lengvo metalo saugos plokštė pusledžio dangoje. Sauga naudojant Δ nepatikima.

skečiamàsis Δ – expansion [bolt](#) – Spreizhaken m – шлямбурный крюк

Kablųs, susidedantis iš auselės, įdėklo ir pleišto, kurį kalant į įdėklo kiaurymę skečiamas įdėklas gerai įsitvirtina uoloje. Δ kalamas į lygioje uoloje paruoštą skylę.

sniego Δ – snow anchor – Schneehaken m – снежный крюк

Sulenкта kampu lengvo metalo, bet didesnių matmenų negu pusledžio kablys, plokštė, prie kurios tvirtinama lyno kilpa. Naudojamas saugai sniego šlaituose.

statmenàsis, kitaip vertikalùsis, Δ – vertical piton – Vertikalhaken m – вертикальный крюк

Kablųs, tinkamas kalti į statmenus uolų plyšius.

universalùsis Δ – universal [piton](#) – Universalhaken m – универсальный крюк

Kablųs, tinkamas kalti tiek į gulstinius, tiek į statmenus plyšius. Δ būna ir su pasvirusia ausele.

uolų Δ – wall piton, rock piton, spike – Felshaken m, Mauerhaken m – скальный крюк

Į uolų plyšius, įtrūkas arba paruoštas skylės kalamas įtaisas. Naudojamas saugai, atramos taškams sudaryti ir pagalbiniais tikslams.

vertikalùsis Δ □ statmenàsis Δ

kablių gaudiklis – [recovery sling](#) – Fanghaken m – крюкоулавливатель

Mažas [karabinas](#), paprastai virvele tvirtinamas prie alpinisto įrangos. Naudojama įkalant ir ištraukiant kablius, kad jie nepasimestų.

kabliùkas – fifi – Fifi – крючок

Įtaisas kopėtelėms į [karabiną](#) arba kablio auselę įkabinti.

kailiājuostė – [ski skins](#) – Skifell n

– камус

Prie slidžių slystamojo paviršiaus tvirtinama kailinė arba sintetinė juosta, neleidžianti slysti atgal.

[Jos pagalba su slidėmis kalnuose kylama į viršų, o leidžiantis į apačią - nuimama.](#)

[kaištis](#) – nut – Hineinstecker m – закладка

I uolų plyšius dedamas įtaisas, kuris ten įstrigęs garantuoja patikimą saugą arba dirbtinį atramos tašką, nepažeidžia uolų. Δ būna įvairių konstrukcijų ir konfigūracijų.

ekscentrinis Δ □ nesimetrisinis Δ

įkalamas Δ – head – Kopf m – головка

Iš minkšto metalo – švino, alavo ir pan. – pagamintas kaištis, į plyšį įkalamas plaktuku. Δ sujungiamas su lynu. Naudojamas kriauklės pavidalo plyšiuose sudaryti dirbtiniam atramos taškui.

kumštelinis Δ – spring-loaded camming device, cam, friend – Klemmgerät – френд

Įtaisas, sudarytas iš kelių atraminių elementų ir rankenos, kurią traukiant atraminiai elementai skečiasi, tvirtiau įsiremdami į uolos plyšio kraštus.

nesimėtrinis Δ – hexentric – Hexaeder n, Hexentric – гекс, гецентрик

Neturintis bendro centro, šešiabriaunis įdėklas, dedamas į uolų plyšius virvei perverti. Δ neardo uolų, todėl labai populiarus civilizuotuose kalnų rajonuose. Būna įvairių dydžių. Ta patį Δ į plyšius galima įdėti trimis būdais. Δ paprastai vadinami juos gaminančių firmų vardais.

kaiščių išimtuvas – nut tool – Grübler – приспособление для вытаскивания вкладышов

Prietaisas įdėklams iš uolų plyšių išimti – tam tikros formos plieno arba titano plokštelė, kurios storis 2,4 mm, ilgis 20 cm, masė 25–30 g.

kalgospòras ntk. = **ledragis**

kalnāgūbris – mountain range – [Gebirgskette f](#) – горный хребет

Viena kryptimi išėjusi ilga kalnų grupė su ryškiais šlaitais iš abiejų pusių.

pagrindinis Δ – main ridge – [Gebirgszug m](#) – главный хребет

Aukščiausias iš gretimų kalnagūbrių arba nenutrūkstantis, besitęsiantis kalnagūbris.

kálnas – mountain, hill – Berg m – гора

Žemės paviršiaus iškilimas, turintis ryškius šlaitus, papėdę ir viršūnę; aukštis nuo papėdės iki viršūnės daugiau kaip 200 m.

kálno papėdė – foot of mountain – Fuss m – подножье горы

kálno papédė – foot of mountain – Fuss m – подножье горы

kálno papédė – foot of mountain – Fuss m – подножье горы

Kalno arba kurios nors kitos aukštumos pagrindas; sutartinė linija, skirianti kalnyną nuo jį supančios lygumos.

kalnų gelbėtojai – mountain rescue – Bergrettungsdienst, Bergwacht – горные спасатели

Asmenys, specialiai apmokyti atlikti paieškos ir gelbėjimo darbus nelaimingo atsitikimo metu kalnuotoje sunkiai pasiekiamoje vietovėje, ant ledyno ar sniego.

kalnų turizmas – hillwalking – bergwandern – горный туризм

Sporto ir aktyvaus laisvalaikio rūšis, kurios metu tikslas yra įveikti kalnų maršrutą nuo vieno taško iki kito.

kalnų žygis – mountain trek – bergwanderung – горный поход

Maršruto kalnuose nuo vieno taško iki kito įveikimas.

Formatted: Font color: Auto

kalnų lazda – alpenstock – Alpenstock m – альпеншток

Lazda kaustyta smailiu galu, kuriuo remiamasi į ledą, kieto sniego šlaitą ar pan. Δ naudoja kaip parankinę priemonę nesudėtinguose maršrutuose pradedantys alpinistai, turistai, piemenys.

kalnų ligà – altitude sickness – Bergkrankheit f – высотная болезнь

Patologiniai pokyčiai žmogaus organizme, vykstantys dėl sumažėjusio deguonies

dalinio slėgio aplinkos ore, plaučių alveolėse bei kraujyje. Δ turi tris formas: ūmi kalnų liga, aukštikalnių plaučių edema ir aukštikalnių smegenų edema.

. Δ požymiai: apatija, nenoras judėti, koordinacijos, kvėpavimo sutrikimas, šleikštulys, galūnių

. Δ požymiai: apatija, nenoras

judėti, koordinacijos, kvėpavimo sutrikimas, šleikštulys, galūnių mėlynnavimas, galvos skausmai, širdies veiklos sutrikimas; ligonį būtina skubiai gabenti žemyn; vaistai nepadedą.

ūmi Δ – acute mountain sickness – höhenkrankheit – острая горная болезнь

Lengva kalnų ligos forma, pasireiškianti galvos skausmu, nuovargiu, apetito stoka, pykinimu, vėmimu.

Formatted: Font color: Auto

kalnų neštūvai – stretcher –, Krankentrage f – акья

Universalūs neštuvai, nukentėjusiems gabenti sniego, pusledžio arba žolės šlaitais, uždėjus ratą – ir kalnų keliukais.

Hgų ir aukštų kalnagūbrių eilė.

kāminas – chimney – Kamin m, Spreizkamin m – камин

~~— Apvalus metalinis strypelis arba vamzdelis su kietlydinio plokštele gale lygioje uoloje iškalti skylėi, į kurią dedamas ir įtvirtinamas skečiamasis kablvis.~~

kāminas – chimney – Kamin m, Spreizkamin m – камин

Tarpas tarp dviejų stačių uolų, pro kurį gali pralysti žmogus.

kanjònas – canyon – Schlucht f – каньон

~~— Cilindras su sriegiu, atitinkančiu ledo kablio sriegi, naudojamas saugai ledo reljefe. Prie Δ, kuris įsukamas į skylę, iš anksto padarytą lede, tvirtinama lyno kilpa.~~

~~**kaištis** – cork – Klemmblock m, Kork m, Stöpsel m – пробка~~

~~— Kamine įstrigęs didelis akmuo arba uolų nuolauža.~~

kanjònas – canyon – ~~Schlucht f~~, Schlucht f – каньон

Gilus upės išgraužtas slėnis siauru dugnu, labai stačiais šlaitais.

kántas ntk. = briaunà

karabinas – carabiner – Karabiner m – карабин

— Metalinis atidaromas žiedas (segė, kabliukas), sudarytas iš spragtuko, movos ir užrakto. Naudojamas įvairiems sujungimams. Δ gaminami iš specialių lengvų, labai atsparių lydiniių; būna įvairios konstrukcijos, formos dydžio ir svorio.

karemātas ntk. = paklòtas

karnizas □ atbrailà

kategòrija – category – Kategorie f – категория

Ko nors klasė, skiriama pagal tam tikrą požymį.

maršrùtų Δ – course category – Kategorie f der Marschroute – категория маршрутов

Alpinistų maršrutų sudėtingumo laipsnis.

sudėtingumo Δ – classifying category, class category – Schwierigkeitsgrad m – категория трудности

Formatted: Font color: Auto

Kriterijus, apibūdinantis reljefą pagal sudėtingumą kopti. Nustatoma tiek atskirų maršruto ruožų, tiek viso maršruto Δ . Įvairiose pasaulio šalyse naudojamos skirtingos Δ klasifikacijos.

katės, kitaip **nāgės** – **crampons** – Steigeisen n – кошки

Prie batų tvirtinami metaliniai įtaisai su aštriais dantimis ledo, pusledžio, rečiau – uolų šlaitams ir sienoms įveikti.

automatinės Δ – step-in crampons – – жесткие кошки, автоматические кошки

Alpinistinės katės, kurios prie bato tvirtinamos fiksuojamais priekyje ir gale

pusiau automatinės Δ – hybrid crampons – – полужесткие кошки, полуавтоматические кошки

Alpinistinės katės, kurių galinė dalis prie bato tvirtinama fiksuojamais, o priekinė – dirželiu rišamos Δ – strap-on crampons – – мягкие кошки, привязные кошки

Alpinistinės katės, tvirtinamos prie bato dirželiais

techninės Δ – technical crampons – –

Alpinistinės katės vertikalaus skerspjūvio priekiniais dantimis, skirtos lipti vertikalia uola ar ledu

turistinės Δ – walking crampons – –

Alpinistinės katės horizontalaus skerspjūvio priekiniais dantimis, skirtos eiti nevertikaliu reljefu

Formatted: Font: Bold, Font color: Auto

~~— Lengvi katukai vaikščioti ledynais, pusledžio arba žolės šlaitais. Tinka apavui su lanksčiu padu. Kopti ledo sienomis nelabai tinka.~~

~~**standieji Δ – heel clip crampons – starres Steigeisen n – жесткие кошки**~~

~~— Nelankstūs katukai sudėtingiems ledo ruožams, ledo sienoms įveikti. Tvirtinami prie apavo su nelanksčiu padu.~~

káukė – mask – Maske f – маска

Veido uždanga su skylėmis akims nuo saulės ir jos atspindžio nuo sniego apsisaugoti.

keterà – ridge, arete – Grat m, Felsengrat m – гребень

Kalnagūbrio viršūnių virtinė.

kilpa – [sling, runner](#) – Schlinge f – петля

Speciali mazgu surišta virvė arba juosta, naudojama atotampai ant uolų arba ledo kyšulio užmesti, kabliams sujungti ir kitur.

kišenė ntk. = **1. užlanda. 2. užuoglauda. 3. užuovėja**

klasifikacijos lentelė – classification table – Qualifikationstabelle f – классификационная таблица

~~Uolos arba ledo išsikišimas sienoje arba šlaite.~~

klasifikacijos lentelė – classification table – Qualifikationstabelle f – классификационная таблица

Maršrutų į kalnų viršūnes aprašas, kuriame nurodytas viršūnės pavadinimas, aukštis, maršruto pobūdis, sudėtingumo kategorija, kas pirmasis įveikė maršrutą ir kada. Δ nuolat pildoma ir tikslinama.

kojākablis – knee hook – Haken m – крюк

Specialios konstrukcijos įtaisas leidžiantis sudaryti atramos taškams. Δ sudaro prie kelio tvirtinamas kabliukas ir juosta su žiedais. Pakabinus juostą su žiedais ant uolos, į vieną iš žiedų įkabinamas kabliukas ir alpinistas pakimba ant kabliuko, pritvirtinto prie kojos.

kondensātas – condensate – Kondensat n – конденсат

Skystis, atsirandantis iš garų arba dujų.

kontraforsas – [buttress](#) – Grat, [Pfeiler](#) – контрафорс

Trumpa, stati keteros atšaka.

kalnu gėlbėjimo tarnyba – [Mountain rescue service](#) – Bergrettungsdienst m

– контрольно-спасательная служба

Tarnyba, kontroliuojanti, kaip laikomasi kopimo taisyklių, organizuojanti ir atliekanti gelbėjimo ir pasaugos darbus, reguliuojanti maršrutų apkrovimą.

kópėčios – ladder – Eishaken m, Leiter f – лесница

Lengvo metalo įtaisas ledo plyšiams ir ledo sienoms įveikti. Δ galima pailginti jungiant vienas prie kitų.

virvinės Δ – ladder, rope ladder – [Strickleiter](#) f – лесенка

Virvinis arba juostinis įtaisas su lengvo metalo skersiniais atramos taškams sudaryti.

Paprastai Δ sudaro 3–5 pakopos.

krābas ntk. = kumštelinis įdėklas (žr. įdėklas)

———— Turintis specialių žinių ir techniškai pasirengęs alpinistas, kopiantis į kalnus nustatytu maršrutu.

kopėjų stovyklà — mountaineers camp — Alpinistenlager n — альпинистский лагерь

———— Bazė kalnuose, į kurią atvyksta žmonės kopti į kalnus.

bāzinė A — base camp — Basislager n — базовый лагерь

———— Stovykla, kurioje alpinistai kopdami apsistoja ilgesnį laiką ir kurioje sukaupiamos visos atsargos (maisto, įrangos, vaistų), dažniausiai būna gydytojas, palaikomas radijo ryšys. Iš A atliekami kopimai į gretimas viršūnes arba rengiamos tarpinės ilgalaikių kopimų stovyklos.

šturmo A — storm camp — Sturmlager n — штормовой лагерь

———— Paskutinė stovykla, iš kurios kopama į viršūnę.

tārpinė A — inter camp — Interlager n — промежуточный лагерь

———— Stovykla tarp bazinės stovyklos ir viršūnės atliekant aukštybinius kopimus.

kopimas — climb, climbing — Aufstieg m — подъем

———— Lipimas į kalnus nustatytu maršrutu.

A eglutė — herringbone climb — Aufstieg m im Grätenschrift — подъем елкой

———— Kopimas į stačius sniego arba ledo šlaitus statant pasuktas į išorę pėdas.

A laipteliais — half side step climb — Aufstieg m im Treppenschrift — подъем лесенкой

———— Kopimas pristatomuoju žingsniu pasisukus šonu į kalno šlaitą.

prisitraukiamasis A — aid climbing with rope technique — Seilzug m — подъем подтягиванием веревки

———— Kopimas stačiomis sienomis arba atbrailų įveikimo būdas naudojant daug uolų kablių, virvines kopėčias — alpinistas prisitraukia virve prie kablių.

švytuōklinis A — pendulum — Pendelaufstieg m — маятник

———— Speciali kopimo technika: nebegalint toliau lipti dėl reljefo pobūdžio, nusileidžiama virve keletą arba keliolika metrų žemyn ir įsišvytavus pasiekama sienos dalis, nuo kurios prasideda tinkamas kopti aukštyn reljefas.

tritaktis A — three step climb — Aufstieg m im Dreitakt — подъем в три такта

krābas ntk. = **kumštelinis įdėklas** (žr. **įdėklas**)

krābas ntk. = **kumštelinis įdėklas** (žr. **įdėklas**)

krābas ntk. = **kumštelinis įdėklas** (žr. **įdėklas**)

krābas ntk. = **kumštelinis įdėklas** (žr. **įdėklas**)

krūtinsaitis □ **viršutiniai apraišai**

~~Per krūtine juosiamas (segamas) diržas.~~

kuluāras – **couloir** – Rinne f – кулуар

Įvairaus pločio, dažniausiai status, siauras tarpekliis šlaite. Δ dažniausiai byra akmenys, slenka griūtys.

kūpolas – cupola – Kuppel f – купол

Pusrutulio formos viršūnė.

kuprinė – rucksack – Rucksack m – рюкзак

Maišas su diržais daiktams nešti ant nugaros. Δ gaminamos įvairių konstrukcijų, skirtingo dydžio, formos, diržų konstrukcijos ir išdėstymo.

gėlbėjimo Δ – life-saving rucksack – Bergsteigerrucksack m, Rucksack-Tragbahre f – рюкзак-

носилки

Specialios konstrukcijos kuprinė įsodintam nukentėjusiajam gabenti.

labirintas – labyrinth – Labyrinth n – лабиринт

Ledyno plyšių tinklas.

láiptas – **step** – Stufe f – ступень

Ledo šlaite iškirsta arba sniege ištrypta pakopa, taip pat pakopų pavidalo uolų struktūra.

~~Ledo šlaite iškirsta pakopa su nedideliu nuolydžiu ledo sienos link, ant Δ gali kaip reikiant atsistoti 2 žmonės.~~

lapelis – oblong thin slab with holes for the rope – Plattform f – лепесток

Pailga plokštelė su skylėmis virvei ir [karabinui](#), skirta nusileisti virve.

lavinà □ **sniego griūtis** (žr. **griūtis**)

lavinu siustuvus-įmtuvus – avalanche transceiver, avalanche beacon –

lawinenverschüttetensuchgerät – лавинный передатчик, бипер

Automatiškai veikiantis siustuvus-įmtuvus. Jį turinčiam žmogui patekus į sniego lavina,

siustuvo siunčiamas signalas palengvina nukentėjusiojo paiešką.

Formatted: Font color: Auto

ledas – ice – Eis n – лед

Kietos būsenos vanduo.

akytas Δ – porous ice – poröses Eis n – ноздреватый лед

Purus, korytas ledas, susidaręs atšilus orui, dažniausiai būna balkšvas.

firninis Δ ntk. = **sušalęs pūslėdis** (žr. **pūslėdis**)

kietas Δ – hard ice – Festeis n – плотный лед

Ledas, susidarantis tik žiemą, kai temperatūra labai žema ir pučia vėjas.

minkštas Δ – soft ice – Weicheis n – рыхлый лед

Dar nesusigulėjęs ledas.

nuotekinis Δ – wet ice – Eisglätte f – натечный лед

Ledas, susidarantis užšalus tekančiam uolomis vandeniui. Atšilimui ir užšalimui kartojantis, atsiranda labai trapus daugiasluoksnis Δ. Kertant ar įsukant ledo kabli, jis gali išskilti lėšiais arba išlūžti. Atskiri Δ sluoksniai dažnai yra skirtingo kietumo, tankio, skiriasi kitomis fizikinėmis ir mechaninėmis savybėmis.

ledynas – glacier – Gletscher m – ледник

Didžiulis ledo telkinys, susidaręs iš sniego masės, kuri susikaupia ant šlaitų, lomose, cirkuose; sniegas periodiškai aptirpsta, veikiamas jo viduje esančių garų, dėl viršutinių sluoksnių slėgimo ir kitų veiksnių pamažu virsta pusledžiu, sušalusiu pusledžiu, vėliau kietėja ir tampa žydrų grynledžiu. Svorio jėgos veikiamas Δ slenka.

álpinis Δ – Alpine glacier – Alpengletscher m – альпийский (долинный) ледник

Kalnų slėnių ledynas.

àpsnigtas Δ – cover glacier – Bedachungsgletscher m – закрытый ледник

Ledynas, kurio paviršius užklotas sniegu; plyšių kartais nematyti, kartais iš po sniego matyti.

atsinaujinęs Δ – renewed glacier – erneuerter Gletscher m, wiederbelebter Gletscher m –
возрожденный ледник

Nuo stataus kalno nukritęs ir iš nuolaužų vėl susidaręs ledynas.

ātviras Δ – open glacier – Gletscher m – открытый ледник

Sniegu nepadengtas ledynas; plyšiai gerai matomi.

kābantis Δ – hanging glacier – Hängegletscher m – висящий ледник

Ledyno dalis, kybanti virš stataus šlaito.

lomōs Δ – mould glacier – niedriger Gletscher m – мольдовый (каровый) ледник

Paprastai nejudantis, lomą užpildantis ledynas.

pėrslenkantis Δ – moving, sliding glacier – überfliessender Gletscher m – переметный ледник

Ledynas, slenkantis per pažemėjusią keterą į gretimą slėnį.

plokščio viršūnės Δ – flat top glacier – Gletscher m des Firngrats – ледник плоской вершины

Ledynas, dengiantis plokščią viršūnę.

pulsuojantis Δ – pulse glacier – pulsierender Gletscher m – пульсирующий ледник

Periodiškai ilgėjantis ir trumpėjantis ledynas.

pūsledžio daubōs Δ – firm glacier – Gletscher m, Firnfeld n – ледник фирновой котловины

Ledynas, gulintis plačioje dauboje.

slėninis Δ – low-lying glacier – Gletscherzunge f – долинный ледник

Slėniu slenkantis ledynas.

šlaitinis Δ – hillside glacier – Hanggletscher m – шлейфовый ледник, ледник склона

Ledynas, gulintis tarp stačiosios šlaito dalies ir papėdės, nusidriekęs lygiagrečiai papėdei.

~~Ledynas, kurį nuo pūsledžio laukų skiria status šlaitas.~~

ledyninis stālas – glacier table – Gletschertisch m – ледниковый стол, гриб

Didelis akmuo, iškilęs virš ledo. Apie Δ ledas aptirpsta greičiau, po juo esantis ledas tirpsta lėčiau.

ledyno gremžė – glacier mill – Gletschermühle f – ледниковая мельница

Ledyno šulinyje dėl krintančio vandens poveikio susidariusi sferinė tuštuma.

ledyno liežūvis – glacier tongue – Gletscherzunge f – язык ледника

Ledyno dalis, nuslinkusi žemiau sniego ribos.

ledyno púodas – glacier pot – Gletschertopf m – ледниковый стакан

Nedidelis pilnas vandens įdubimas ledyno paviršiuje.

ledyno šulinys – glacier well – Eisbrunnen m, Gletschertor n – ледниковый колодец

Išplauta kiaurymė, į kurią suteka vanduo nuo ledyno paviršiaus. Δ būna labai gilūs, dažnai siekia lomos dugną.

ledynuolė – single rock (within glacier) – Eiland n – нунакак

Vieniša uola arba žemės salelė, išsikišusi virš ledyno. Ledynas tarsi apteka ją iš abiejų pusių.

ledkirtis – ice-pick, ice axe – Pickel m, Eispickel m – ледоруб

Universalus įrankis, kurį sudaro kotas

ir geležtė. Vienas geležtės galas – mentė – plokščias ir šiek

ties lenktas, kitas – kapoklė – dantytas ir taip pat šiek ties lenktas. Δ galima atlikti daugybę

darbų: zonuoti ledyno plyšius, kirsti laiptus, naudoti savisaugai ir pan.

_____ techninis Δ – lenktu kotu, skirtas lipti vertikalioms uolomis arba ledu, paprastai vienu metu naudojama pora techninių Δčių.

_____ turistinis Δ – tiesiu arba nedaug lenktu kotu, skirtas judėjimui nestačiais ir vidutinio statumo maršrutais.

Formatted: Font color: Auto

ledkirvis – ice hammer – Eisbeil n – айсбайль

Ledkirčio ir plaktuko derinys: jo kapoklė tokia pat kaip ledkirčio, bet vietoj mentės – plaktuko pentis; kotas trumpesnis negu ledkirčio. Naudojamas kombinuotuose uolų ir ledo maršrutuose.

ledluitis – serac – Serac m – серак

Didelis ledo luitas ledyno paviršiuje.

ledo lipimas – ice climbing – eisklettern – ледолазание

_____ Sporto šaka, lipimas stačiu ledo paviršiumi, naudojant kates ir ledkirčius.

Formatted: Font color: Auto

ledo stulpelis – ice mushroom – Eisturm m – ледовый столбик

Ledo šlaite iškirstas stulpelis, naudojamas leistis. Už Δ leidžiantis užkabinama virvė, o nusileidus ji ištraukiama.

ledókrvtis – icefall – Gletscherbruch m – ледопад

Ledo sąvartynas su giliais, įvairiomis kryptimis išsidėsčiusiais plyšiais, atsirandantis staigiuose perlinkiuose, kur aukščių skirtumas siekia kelias dešimtis arba šimtus metrų.

ledragis – glacier cape – Eishorn n – кальгоспор

Pasvirusi smaili sniego piramidė ledyno susidarymo zonoje. Δ atsiranda nevienodai tirpstant virtusiam puskledžiu supustytam sniegui. Δ kartais siekia kelis metrus aukščio, sunkiai įveikiami; būdingi aukštesniems kalnams, arčiau pusiaujo.

ledsmeigė – ice fifi – Eisfeit n, Eisstecher m – айсфифи

Iš grūdinto plieno, titano, chromo, volframo lydiniių pagamintas 30–40 cm ilgio įrankis lenktu smaigaliu, nuo svorio jėgos pats smingantis į ledą. Δ naudojamos kopiant stačiomis arba atsivirsimomis ledo sienomis, įgalina labai greitai įveikti ilgus ledo maršrutus.

ledsriegis – ice screw– eisschraube – ледобур

Metalinis vamzdelis su sriegiu, įsriegiamas į ledą ir naudojamas kaip saugos įtaisas

Formatted: Font color: Auto

leidimasis – descent – Abstieg m – спуск

Lipimas nuo kalno įvairiais būdais: pėsčiomis, virve (veidu arba nugara į šlaitą) su sauga ar be jos, naudojant technikos priemones (laiptelius, karabinus).

Δ **virvė** – abseiling – Abseilen n – спуск по веревке

Leidimasis nuo kalno naudojant virvę. Yra daug Δ būdų. Pagrindiniai – laikantis virvės ir naudojant trintį.

lentyna – ledge – Leiste – полка

Nedidelė gulsčia arba nuožulni aikštelė uolų sienoje, paprastai tokio pločio, kad ant jos galima atsistoti abiem pėdomis ar atsisėsti.

lešis – lens – Linse f – линза

Lėšio pavidalo skeveldra. Δ dažniausiai išlūžta nuotekinis ledas, kalant arba sukant į jį ledo kablį.

linzė ntk.= I□šis

linzė ntk.= I□šis

linzė ntk.= I□šis

lomà – mould – Bergkessel m – цирк, мульда, кар

Geldos arba dubens pavidalo uždaras lėkštašlaitis pažemėjimas žemės paviršiuje.

lovys – bed – Bett n – желоб

Platus įdubimas šlaite, dažniausiai nutįšęs nuo viršaus iki papėdės.

maišas – bag, sack – Sack m – мешок, баул

Specialus atsparių plyšimui medžiagų reikmuo nukentėjusiesiems ir daiktams gabenti.

maitinamasis pūsledžio baseinas – firm basin – Firnbecken n – бассейн фирнового питания

Pūsledžio baseinas, maitinantis ledyną.

dėklas – case – Scheide f – кабура

Prie saugos diržų tvirtinamas dėklas plaktukui arba ledkirčiui nešioti; gaminamas iš odos arba plastiko

maršrūtas – route – Route f – маршрут

Kelias, kuriuo kopinama į kalnus.

kombinuotas Δ – combined route – **Kombinierte Hochtour** f –

комбинированный маршрут

Maršrutas, kurį sudaro maždaug vienodo sudėtingumo ir ilgio uolų, ledo ir sniego ruožai.

ledo Δ – ice **route** – **Eistour** f – ледовый маршрут

Kopimo tik ledu kelias.

ledo ir sniego Δ – ice and snow route – **Hochtour** – ледово-снежный

маршрут

Kopimo kelias, kuriame vyrauja ledo ir sniego šlaitai, keteros.

sniego Δ – snow itinerary course – Schneeroute f – снежный маршрут

Kopimo tik sniegu kelias.

uolų Δ – rock route – Kletter**tour** f – скальный маршрут

Maršrutas, kurį sudaro įvairaus sudėtingumo uolos.

maršrūtų kategorija žr. kategorija

māzgas – knot – Knoten m – узел

Vienos arba kelių virvių surišimo būdas arba vieta.

akadèminis Δ – academic knot – [Academic](#)knoten m – академический узел

Mazgas, naudojamas skirtingo skersmens virvėms surišti.

ankerinis Δ ntk. = kabliāmazgis

ąšõs Δ – bowline – Regulierleineknoten m, Buleineknoten m, Trimmleineknoten m –

бульнь

Neužsiveržiantis mazgas žmogui prisirišti arba apsirišti. Dar vadinamas Bulinio mazgu.

audėjų Δ – [fisherman's](#) knot – Weberknoten m – ткацкий узел

Greitai užrišamas mazgas vienodo skersmens virvėms surišti.

• **dvigubas audėjų Δ** – double [fisherman's knot, grapevine bend](#) –

doppelter Schotstick m – брамшкотовый узел

Mazgas, naudojamas skirtingo skersmens virvėms surišti.

Bāchmano Δ – [Bachmann](#) knot – Karabinerklemmknoten m – узел Бахмана

Specialus mazgas, rišamas kartu su [karabinu](#). Δ atlieka šliaužiklio funkciją, o

[karabinas](#) – rankenos.

bramškotinis Δ ntk. = dvigubas audėjų Δ

Gārda Δ – Gard knot – Gardschlinge – узел Гарда

Įtvirtinimo mazgas, naudojamas saugai, kroviniams nuleisti, vietoj stabdžio ir gelbėjimo darbuose.

pagalbinis Δ – help knot – Hilfsknoten m – вспомогательный узел

~~— Mazgas, naudojamas vienodo skersmens virvėms surišti tarpusavyje, labai patikimas, sunkiai atišamas, tarsi dvigubas audėjų mazgas, tinka sujungti skirtingo storio virves~~

pagalbinis Δ – help knot – Hilfsknoten m – вспомогательный узел

Mazgas, naudojamas pagalbiniam tikslams: gelbėjant, kroviniams aprišti ir pan.

[ąštuoniukės – figure eight](#)" – Grundknoten m – основной узел

Mazgas, kuriuo prisirišama prie virvės, saugos diržų ir pan.

piemens Δ – clove hitch, builder's knot, running knot – Mastwurf m, einfacher Knoten m –
узел-стремя

Lengvai atrišamas, neužsiveržiantis mazgas.

specialūs Δ – special knot – Fachknoten m – специальный узел

Mazgas, naudojamas tam tikriems alpinizmo technikos elementams atlikti arba saugai
surengti. Δ pasižymi kuria nors išskirtine savybe.

tikrasis Δ – clove hitch, usual knot – Kreuzknoten m – прямой узел

Mazgas, naudojamas vienodo skersmens virvėms surišti.

UIAA Δ – **Munter hitch** – **Halbmastwurf** (International

Bergsteigerunion) – узел-полустремля, узел пожарников

trinties mazgas, naudojamas ne tik saugai, bet ir nusileidimui (kai neturi prietaiso).

vedlio Δ – guide knot – Heuknoten m, Achterknoten m, Führerknoten m – узел проводника

Mazgas, dažniausiai naudojamas virvei pritvirtinti prie alpinisto saugos diržų.

miegmaišis – sleeping bag – Schlafsack m – спальный мешок

miegmaišis – sleeping bag – Schlafsack m – спальный мешок

Nakvynei skirtas maišas, gaminamas iš audeklo, į kurį įsiuvama šilta izoliacinė medžiaga
(sintetinė arba pūkai)

pūsinis Δ – half-size sleeping bag – halber Schlafsack m – спальный полумешок

Mažesnio dydžio, paprastai nesiekiantis pažastų miegmaišis.

morenà – moraine – Moräne f – морена

Uolienuų nuolaužų santalka, nešama ledynų arba likusi ledynų tirpimo vietoje.

duginė Δ – bed moraine – Bettmoräne f – донная морена

Ledyno dugne esanti ir dugnu slenkanti uolienuų nuolaužų santalka.

galinė Δ – terminal moraine, end moraine – Endmoräne f – конечная морена

Ledyno liežuvio gale nugulusi ledyno nešamų medžiagų santalka.

jūdanti Δ – moving, sliding moraine – lebendige Moräne f – движущаяся морена

Ledyno nešama, stumiama arba ridinama uolienų santalka.

nugūlusi Δ – resting moraine – liegende Moräne f – отложенная морена

Su ledynu nesusijusi morena.

pakraštinė Δ – shore moraine – Randmoräne f, Üfermoräne f – береговая морена

Ledyno pakraščiu nugūlusi pylimo formos morena.

šoninė Δ – side moraine – Seitenmoräne f – боковая морена

Uolienų nuolaužų santalka ledyno šone.

vidinė Δ – inner moraine – innere Moräne f – внутренняя морена

Uolienų nuolaužų santalka ledyno viduje.

vidurinė Δ – middle moraine – Mittelmoräne f – средняя морена

Uolienų nuolaužų, akmenų santalka, atsiradusi ledyno viduryje susijungus dviem ledynams.

musonai – monsoon – Monsun m – мусоны

Vėjai, pučiantys žiemą iš sausumos, vasarą — iš jūros į sausumą. Pagrindinė musoninio klimato ypatybė — gausybė kritulių vasarą ir sausas oras žiemą.

nāgēs □ **katės**

~~Laikina ilgiau trunkančio poilsio arba nakvojimo vieta.~~

~~šaltà **nakvynė** – emergency bivouac, cold bivouac – Freibiwak n – холодная пачевка~~

~~Nakvynė be palapinės ir be jai reikalingų reikmenų.~~

nakvynvietė – bivouac place – Biwakplatz m – место ночевки, бивак

Nakvynei pasirinkta vieta maršrute.

nelaimingas atsitikimas – accident – Bergunfall m – несчастный случай

Ivykis, kurio metu ištinka kūno sužalojimas arba mirtis. Ivykus Δ, grupė turi skubiai suteikti

pagalbą nukentėjusiajam arba iškviesti gelbėtojus.

nelaimės signālas – signal of distress – Notzeichen n, Notsignal n – сигнал бедствия

Formatted: Font color: Auto

6 kartus per minutę siunčiamas garso arba šviesos signalas. Δ galima perduoti raketa (raudona ar bet kurios kitos spalvos pagal susitarimą), radijo bangomis. Priėmus atsakoma 3 kartus per minutę tuo pat būdu.

nešiojama hiperbarinė kamera – portable hyperbaric chamber – portable hyperbare Kammern –

портативная барокамера

Nešiojama pripučiamą kamera, į kurią pumpuojant orą didėja slėgis kameros viduje, taip didinamas deguonies dalinis slėgis ir imituojamas nusileidimas į žemesnį aukštį. Naudojama pirmą kartą aukštumų plaučių ar smegenų edema sergantiems asmenims, kai negalimas greitas nusileidimas.

neštūvai – stretcher – Trage f – носилки

Įtaisas nukentėjusiesiems gabenti. Naudojami specialūs kalnų Δ, gelbėjimo kuprinė, taip pat iš parankinių priemonių – ledkirčių, virvių, karčių, drabužių – pasidaryti Δ.

nunatākas ntk. = ledynuolė

nuobirynas – scree – Geröll n – осыпь

Uolienuų nuolaužų, akmenų, nuobirų sanaupa ant šlaitų arba jų papėdėje. Δ būna smulkūs, vidutiniai ir dideli.

núobiros – screes – Schrofel m, Müll m – осыпь

Uolų, akmenų nuolaužos.

obeliskas – obelisk – Obelisk m – обелиск

Obelisko pavidalo viršūnė arba vienuolis.

kilimėlis – rug – kleiner Teppich m, Unterlage f für einen Schlafsack – коврик

Lengvos, nebijančios drėgmės, atsparios mechaniniams ir temperatūros poveikiams medžiagos patiesalas guoliui nuo žemės izoliuoti. gali būti paprasti klasikiniai, pripučiami arba savaime prisipučiantys.

pakópa – ledge – Griff, Sims m, n vorstehender Felsrand m – уступ

Trumpa, gulsčia arba nuožulni aikštelė uolų sienoje, kurioje netelpa visa pėda; joje galima atsistoti tik ant pirštų galų.

palapinė – tent – Zelt n – палатка

Formatted: Font color: Auto

Iš specialaus audeklo padarytas kilnojamas alpinistų nakvynės būstas.

aukštuminė Δ – **high altitude tent** – Höhezelt n, Bergzelt n –

высотная палатка

Specialios konstrukcijos palapinė, naudojama nakvynei aukštuose kalnuose. Δ labai atspari vėjo slėgimui, šiltesnė, dažniausiai dviguba, erdvesnė.

palapinmaišis – bivvy bag – **Biwaksack** – палатка-мешок

Specialios konstrukcijos palapinmaišį primenanti palapinė, pavadinta austrų alpinisto **Zdarskio vardu**.

palapinmaišis – bivvy bag – **BiwaksackZelt Saek m** – палатка-мешок

Maišo pavidalo užgaubiama palapinė, kurioje telpa 1–2 žmonės; naudojama tik nakvynei, ji tarsi apsauginis maišas, į kurį gulamasi miegmaišyje.

palydovas □ **kalnų vedlys**

pérėja – pass – Pass m – перевал

Kalnagūbrio pažemėjimas, per kurį galima pereiti į gretimą slėnį.

petys – shoulder – Schulter f – плечо

Nedidelė gretviršūnė arba didelis laiptas prie viršūnės.

pikas ntk. = **smailė**

piramidė – pyramid – Pyramide f – пирамида

Piramidės pavidalo viršūnė.

pirmasis maršrūto įveikimas – first itinerary course – Erstbesteigung f – первопрохождение

Pirmasis įkopimas į niekada neįveiktą viršūnę, uolų, ledo ar kitokį maršrutą ar praėjimą

pirštas – finger – Finger m – палец

Piršto pavidalo vienuolis arba didelis kyšulys.

pjūklakalnis – crenellated wall, saw – Säge f – пила

Ilga dantyta viršūnė arba ketera.

plaktukas – hammer – Hammer m – молоток

Alpinizmo įrankis.

ledo Δ – ice hammer – Eishammer m – ледовый молоток

Specialus plaktukas, naudojamas ledo ir kombinuotuose ruožuose greitai ir saugiai įveikiant stačias ledo sienas. Δ kapoklė panaši į ledkirčio, paprastai labai lenkta, o vietoj mentės – pentis,

uolų Δ – hammer – Kletterhammer m – скальный молоток

Įrankis, naudojamas uolų maršrutuose uolų kabliams įkalti ir ištraukti, reljefo nelygumams apdoroti.

platforma – [portaledge](#) – Plattform f – платформа

Ant uolų sienų kabinama plokštės pavidalo dirbtinė atrama, ant kurios galima stovėti, sėdėti [ir net miegoti](#)

plato ntk. = **plynaukštė**

pleištas – wedge – Keil m – клин

[pleišto formos uolinis kablys, skirtas saugos arba atramos taškui plačiuose plyšiuose įrengti](#)

medinis Δ – wooden wedge – Holzkeil m – деревянный клин

Medinė plokščia pakala, kalama į plačius uolų plyšius. Δ drūtgalyje pragręžta skylė, į kurią įveriamas virvės kilpa. Δ kartais naudojamas plyšiui sumažinti. Tarp Δ ir uolos kalamas metalinis kablys.

plynaukštė – plateau – Platte f – плато

Plokščia aukštuma su ryškiais stačiais šlaitais, žemesnė už plokščiakalnį.

plyšys – crevice, crack – Riss m, Spalte f – трещина

Įtrūkimas reljefe (uolose, lede).

išilginis Δ – lengthwise crevice – Längsspalte f – продольная трещина

Plyšys, susidarantis tose vietose, kur ledynas išeina iš siauros vagos į platų tarpekį.

kranto Δ – bank crevice – Randkluft f – рандкluft

Atitirpusio ledo (sniego) sluoksnis tarp stataus uolų šlaito ir prie jo prišlijusio ledo (sniego).

ledyno Δ – glacier crevice – Gletscherspalte f – ледниковая трещина

Gili įtrūka ledyne, atsiradusi jam slenkant.

pakraštis Δ – edge crevice – Bergschrund m – бергшрунд, подгорная трещина

Dažnai platus plyšys nuokalnės lede arba sniege. Δ susidaro ledyno viršuje ir yra riba tarp santykiškai nejudančios ledo ir pusledžio dangos ir krintančio ledo masės, kuri duoda pradžią slenkančiam ledynui. Būdinga, kad viršutinis Δ kraštas yra daug aukščiau už apatinį.

skersinis ledo Δ – cross ice crack – Quereisspalte f – поперечная ледовая трещина

Plyšys, susidarantis slenkant ledynui dėl nevienodo gulsčiųjų ledo sluoksnių tankumo ir tekėjimo greičio ledyno posūkiuose.

skersinis Δ – cross crack – Querspalte f – поперечная трещина

Plyšys, susidarantis staigiuose ledyno vagos perlinkiuose: išgaubtuose perlinkiuose atsiradę plyšiai į apačią siaurėja (yra pleišto pavidalo), o įgaubtuose – plėtėja.

spindulinis Δ – radial crevice – Kreuzspalte f – радиальная трещина

Plyšys, paprastai atsirandantis dideliuose ledyno arba tarpeklio posūkiuose. Δ būna išsidėstę tarsi spinduliai.

šoninis ledo Δ – side crack – Seitenspalte f – боковая ледовая трещина

Plyšys, susidarantis dėl nevienodo ledo slinkimo greičio ledyno viduryje ir pakraščiuose.

plokščiakalnis – plateau – Plattberg m, Hochebene f – плоскогорье

Plokščia arba šiek tiek banguota lyguma, pakilusi nuo jūros lygio daugiau kaip 500 m. Tarp atskirų reljefo formų – viršūnių ir slėnių – nėra didelių skirtumų ir kiekviena reljefo forma pasižymi dideliu plotu.

plōkštė – plate – Platte f – плита

Nuožulni lygaus paviršiaus uola.

prarajà – abyss, precipice – Abgrund m – пропасть, бездна

Gilus status tarpeklis arba stati siena, einanti žemyn ir pasibaigianti lyguma.

primusas ntk. = **benzini** **arba dujinė** **viryklė**

žibintuvėlis – **headlamp** – Laterne f, Scheinwerfer m – фонарь, прожектор

Prietaisas, kreipiantis kur nors šviesos srautą.

pūgà – snowstorm – Gestöber n, Schneewetter n – буря

Didelė staigiai kylanti sniego audra. Δ susidaro esant dideliame vėjui ir sningant.

pūkinė liemenė – down waistcoat – Daunenweste f – пуховая жилетка

Lengva, pūkė be rankovių.

pūkė – down jacket – Daunenjacke f – пуховка

Striukės ar puspalcio pavidalo šiltas ir lengvas alpinistų drabužis, į kurį kaip izoliacinė medžiaga dedami pūkai. Pagal paskirtį Δ būna įvairios konstrukcijos. Per didelius šalčius vilkima daugiasluoksnė Δ.

pūsledis – icy snow – Firm m – фирн

Stambiagrūdis sniegas, virstantis ledu: pusiau sniegas, pusiau ledas.

sušalęs Δ – firm ice – Firneis n – фирновый лед

Suslėgtas arba sušalęs pusledis, struktūra artimesnis ledui, bet dar ne visai juo virtęs.

rāgas – horn – Horn n – рог

Rago pavidalo viršūnė, gretviršūnė arba vienuolis.

randkliūftas ntk. = **kranto plyšys** (žr. **plyšys**)

reljėfas – configuration of the terrain, relief – Oberfläche f, Relief n – рельеф

Žemės paviršiaus formų visuma: kalnai, lygumos, žemumos, plokščiakalniai, kalvos, aukštumos, slėniai, griovos, daubos.

rėmas – pack – Traggestell n – станок

Įtaisas kroviniams gabenti ant nugaros be kuprinės arba kuprinės dalis.

ryšys

jungtis-rope team – Seilschaft f – связка

Virve susirišę kopiantys ar besileidžiantys alpinistai. Paprastai Δ sudaro 2 arba 3

žmonės, o einant ledynu – daugiau,

rūkas – mist – Nebel m – туман

Vandens garų, virtusių smulkučiais lašiuokais arba ledukais, prisisunkęs oras.

baltasis Δ – whiteout – Nebelschleier m – белая мгла

Oro drumstumas nuo kietų priemaišų, išskaidantis šviesą, kuri visiškai susilieja su sniegyno paviršiumi.

saugà – belaying – Sicherung f, Seilsicherung f – страховка

Formatted: Font: Bold, Font color: Auto

Kopiančių alpinistų saugumo garantavimas naudojant virvę.

apatinė Δ – [lead climbing](#)– [Vorstieg sichern](#) – нижняя

страховка

Sauga, kai saugotojas yra žemiau saugomo alpinisto. Kritimo atveju kopiantis alpinistas

[krenta](#) iki paskutinio virvės įtvirtinimo taško ir dar toki pat kelią žemyn.

pakaitinė Δ – alternate belaying – Wechselsicherung f – переменная страховка

Saugumo garantavimas pakaitomis vienam saugant, kitam kopiant.

Δ naudojant kablį – belaying [using a piton](#) – Sicherung f mit Haken – страховка

через крюк

Sauga, naudojant virvės trintį į [karabina](#).

vienalaikė Δ – [simul-climbing](#)– gleichzeitige Sicherung f –

одновременная страховка

Dviejų ar daugiau kopėjų organizuojama vienas kito sauga kopiant vienu metu.

viršutinė Δ – [top rope](#) – [Sichern des Nachsteigers](#)– верхняя страховка

[virvės tvirtinimo taškas yra virš kopiančio alpinisto](#)

savisauga – self-belaying – Selbstsicherung f – самостраховка

Saugojimasis kopiant arba saugant partnerį. Δ naudojama virvė, specialūs įtaisai, ledkirtis, kastuvas ir kt.

[savisaugos kilpa – sling, runner – bandschlinge – петля](#)

[Sintetinė į kilpą susiūta juosta, naudojama savisaugai.](#)

savisaugos taškas – self-belaying point – Selbstsicherungspunkt m – точка страховки

Kablys, uola, medis ir kt., prie kurio prisiega arba prisitvirtina alpinistas, saugodamasis nuo galimo kritimo.

schemà – scheme – Schema n – схема

Apytikris maršruto brėžinys, atliktas naudojant specialius nustatytus simbolius.

~~Metalinis atidaromas žiedas (kabliukas), sudarytas iš spragtuko, movos ir užrakto. Naudojamas įvairiems sujungimams. Δ gaminami iš specialių lengvų, labai atsparių lydinų; būna įvairios konstrukcijos, formos dydžio ir svorio.~~

karabinų stabdys – **carabiner brake** – Karabinerbremse f – карабинный тормоз

Įtaisas iš 2 **karabinų**, per kuriuos tam tikru būdu perkištos virvės, naudojamos svoriams nuleisti ir gelbėjimo darbuose.

~~Saugos diržai, dedami ant apatinės kūno dalies. Δ sudaro kilpos kojoms, sujungtos su diržu, juosiančiu liemenį.~~

sėlė – landslip – Grundlawine f – сель, селевой поток

Trumpalaikis smarkus vandens, purvo, skaldos ir riedulių srautas kalnų upėse, kurį sukelia liūtis.

serākas ntk. = **ledluitis**

siaurymė – smallness – Engpass m, Klamm f – теснина

Status tarpekis su srauniu upeliu.

siena – wall – Wand f – стена

Šlaitas, kylantis statesniu kaip 60° kampu.

sienelė – wall – Wand f – стенка

Maršrute pasitaikanti neilga (apie 10–20 m) stačių uolų arba ledo virtinė.

sibolis – symbol – Symbol n – символ

Sutartinis ženklas, naudojamas braižant maršrutų schemas. Dažniausiai naudojami UIAA patvirtinti Δ, tačiau kai kuriose šalyse yra ir skirtingų arba papildomų specialių ženklų.

sirdāras – sirdar – Sirdar m bei einer Expedition – сирдар

Šerpų grupės, dirbančios ekspedicijoje, vadovas.

skiauterė – crest – Grat m, Kamm m, Rücken m – гребневидная вершина

Stati, siaura ketera.

skridinys – pulley, block – Block m, Rolle f – блок, блокочк

Įrenginys virvės trinčiai sumažinti, naudojamas gelbėjimo darbuose ištraukiant arba perkeliant svorį

slėnis – valley – Tal n – долина

Siauras, pailgas žemės paviršiaus pažemėjimas, kurį iš abiejų pusių riboja šlaitai ir kurio dugnas turi tos pačios linkmės nuolydį nuo vieno galo iki kito.

išilginis Δ – canyon – Canon m – продольная долина

Slėnis, einantis išilgai kalnų keterų.

skersinis Δ – cross valley – Kerbtal n – поперечная долина

Slėnis, einantis statmenai kalnų keteroms.

slydimas – sliding – Gleiten n – скольжение

Leidimasis sniego arba pusledžio šlaitu slystant stačiomis batų padais tarsi slidėmis. Greičiui sumažinti slystant daromi posūkiai, remiamasi ledkirčio kotu į šlaitą. Taip slysti galima ir labai smulkių akmenų nuobirynu.

slystelėjimas – slide – Gleiten n – проскальзывание

Paslydimas, kai pavyksta išlaikyti pusiausvyrą arba greitai sustoti.

slystmazgis – slide knot – gleitender Knoten m – схватывающий узел

Tam tikras saugos ir savisaugos mazgas.

smailė – peak – Bergspritze f, Gipfel m, Pik m – пик

Smaili kalno viršūnė, kai kalnas yra kūgio arba piramidės pavidalo, šlaitai statūs.

sniegas – snow – Schnee m – снег

~~———— Nuosėdinė klastinė psamitų grupės uoliena; susicementavęs smėlis (smėlakmenis).~~

sniegas – snow – Schnee m – снег

Atmosferos krituliai, susidedantys iš snaigių, jų sluoksnis kalnų paviršiuje.

sniegbačiai – snow-boots – Schneeschuhwerk n – снегостопы

Batai su lengvo metalo arba medžio plokštėmis, pritvirtintomis prie padų, atramos plotui padidinti, kad eidamas sniegu alpinistas negrimztų.

sniego aklumas – snow blindness – Schneblindheit f – снежная слепота

Saulės UV spinduliuotės (tiesioginės ar atspindėtos) sukeltas akių pažeidimas, sukiantis grįžtamą regos sutrikimą.

Formatted: Font color: Auto

lavinu balionas – avalanche balloon – Lawinenrettungsballon m – противолавинный

балон

Specialus nedidelis paketas, tvirtinamas prie alpinisto saugos diržų arba kuprinės apsisaugoti nuo patekimo į griūties vidų. Kilus sniego lavinos grėsmei, reikia patraukti specialų žiedą ir paketas per tam tikrą laiką prisipildo dujų.

sniego griūties kūgis – avalanche cone – Lawinenkegel m – лавинный конус

Kūgio pavidalo kietai suslėgto sniego arba pusledžio sankaupa, atsiradusi griūčiai sustojus.

sniego kastūvas – avalanche shovel – Lawinenspaten, Lawinenschaufel – лавинная лопата

Specialios formos kastuvas, naudojamas gelbėjant griūties užpiltus žmones arba daiktus, taip pat saugai sniego ir pusledžio šlaituose; reikalui esant iš Δ ir slidžių greitai padaromi slidiniai neštuvai nukentėjusiems gabenti.

Formatted: Font color: Auto

sniego linija – snow line – Schneegrenze f – снеговая линия

Žemutinė nuolatinės sniego dangos riba.

sniego pjūklas – snow saw – Schneesäge f – снеговая пила

Įrankis sniego luitams išpjauti statant sniego trobelę arba kasant urvą.

sniego plōkštė – plate of snow, snow board – Schneebrett n – снежная доска

Sniegplutės sluoksnis, atitrūkęs nuo šlaito. Δ gali būti daugiau kaip kilometro ilgio.

sniego tiltas – snow bridge – Schneebrücke f – снежный мост

Ledo plyšį dengiantis nestoras sniego sluoksnis, kuriuo galima pereiti iš vieno kranto į kitą. Δ ant upės dažniausiai susidaro nuslinkus sniego griūčiai į slėnį ir užpylus upę.

sniegplutė – crusty snow – Harsch m – наст

Suledėjęs gruoblėtas sniego paviršius.

pakilimo įtaisas - blokantas – ascender – Bedränger m, Steigklemme – зажим

Įtaisas (pa)kilti įtvirtinta virve,

stálkalis – plateau – Plattberg m, Tafelberg m – столовая гора

stálkalis – plateau – Plattberg m, Tafelberg m – столовая гора

Kalnas su plokščia, dažnai didelio ploto viršūne ir stačiais skardingais šlaitais.

stebėtojas – observer – Beobachter m – наблюдатель

Žmogus, stebintis kopėjus, palaikantis ryšį su jais ir padedantis jiems orientuotis maršrute, taip pat laiku pranešantis gelbėtojams apie įvykusį nelaimingą atsitikimą.

stotis – station – Station f – станция

Saugojimo arba nusileidimo vieta, kur yra keletas natūralių (reljefo) arba dirbtinių saugos taškų,

kurie sujungiami virve ar kilpa

stovyklà – camp – Alpinistenlager n – лагерь

Vieta, kur statomos palapinės, nakvojama, ilsimasi.

bāzinė Δ – base camp – Basislager n – базовый лагерь

Stovykla, kurioje alpinistai kopdami apsistoja ilgesnį laiką ir kurioje sukauptos visos

atsargos (maisto, įrangos, vaistų), dažniausiai būna gydytojas, palaikomas radijo ryšys. Iš Δ

atliekami kopimai į gretimas viršūnes arba rengiamos tarpinės ilgalaikių kopimų stovyklos.

šturmo Δ – assault camp – Sturmlager n – штурмовой лагерь

Paskutinė stovykla, iš kurios kopama į viršūnę.

tárpinė Δ – intermediate camp – Interlager n – промежуточный лагерь

Stovykla tarp bazinės stovyklos ir viršūnės atliekant aukštuminius kopimus.

susistābdymas – stopping – zum Stehen bringen, Halt m – самозадержание

Alpinizmo technikos veiksmas – paslydęs ar pargriuvęs alpinistas sustabdo tolesnį savo kritimą ledkirčiu arba slysdamas sniego, pusledžio ar ledo šlaitu.

svaiginama nuotaika, kitaip **euforija** – euphoria – Euphorie f – эйфория, состояние транса

Nenatūraliai pakili nuotaika, pasireiškianti padidėjusiu aktyvumu ir sumažėjusiu kritiškumu. Δ jaučia pirmosiomis dienomis alpinistas, atvykęs į kalnus ir pakilęs į aukštį.

šálmas – helmet – Sturzhelm m – каска

Geromis amortizacinėmis ir absorbcinėmis savybėmis pasižyminti galvos

apsauga su įtaisais žibintuvėliui tvirtinti.

šaltà nakvynėΔ – emergency bivouac, cold bivouac – Freibiwak n – холодная ночевка

Nakvynė be palapinės ir be jai reikalingų reikmenų.

šaudykinis gabenimas – shuttle – Transportierung f mit Umladungsplätzen – челнок

Krovinių gabenimo būdas kuriant tarpines perkrovimo stovyklas: alpinistai vaikšto ten ir atgal nešiodami krovinius.

šlaitas – hillside – Abhang m – склон

Kalno šlaitas.

žolėtas Δ – grass hillside – Grashang m – травянистый склон

Žolė apaugęs kalno šonas. Statiems (урач po lietaus arba šalnos) Δ įveikti naudojama speciali alpinizmo technika.

šturmas – assault, storming, storm – Sturm m – штурм

Sunkiausias, lemiamasis įkopimo į aukštybes etapas — nuo paskutinės – šturmo – stovyklos iki viršūnės ir atgal.

taisyklės – rules – Regeln pl – правила

Oficialus dokumentas, nustatantis kopimų tvarką, sąlygas, varžybų erdvę, įrangą.

(į)kopimų Δ – alpine climbing rules – Regeln pl des Bergsteigens – руководящие материалы по альпинизму

Taisyklės, kurias privalo vykdyti visi organizuoti alpinistai.

tarpekklis – ravine – Schlucht f – ущелье

Gilus siauras slėnis su stačiais uolėtais šlaitais.

tėchnika – technique – Technik f – техника

Racionalus kopimo judesių ir veiksmų naudojimas alpinizmo uždaviniams spręsti

naudojant mažiausiai jėgų ir energijos.

kopimo Δ – climb(ing) technique – Klettertechnik f – техника лазанья

Įvairūs kopimo būdai: įsispyrimai, atremtys.

terasà – terrace – Terrasse f, Bergterrasse f – терраса

Didelė aikštelė uolų sienoje, kurioje telpa palapinė.

Tiso bandymas – Tisso trial, Tisso test – Versuch m, Probe f – проба Тисо

Bandymas, kuriuo nustatomas virvės tinkamumas mazgams rišti: užmezgamas tikrasis mazgas, virvė apkraunama 10 kg jėga ir 60 sek. laikoma, paskui nuėmus apkrovą į mazgą kišamas specialus Tiso kūgis, rodantis mazgo užsiveržimo dydį.

travèrsas – traverse – Travers n – траверс

2. Judėjimas, keliavimas, kopimas, žygis –

kalnagūbrio ketera, kurioje yra keletas viršūnių. Δ gali būti žolėto šlaito ir pan.

viršūnės Δ – summit traverse – Gipfeltravers n – траверс вершины

Perėjimas per viršūnę pakylant vienu keliu ir nusileidžiant į kitą pusę.

traversāvimas – traverse – Quergang m – траверсирование

Ėjimas skersai šlaito beveik nekeičiant aukščio.

Δ švytuoklė – traverse pendulum – Pendelquergang m – траверсирование маятником

Šlaito traversavimas kybant ant virvės.

trinties įtaisas – belay device, friction device – sicherungsgerät – спусковое устройство, тормозное устройство

Įtaisas, per kurį slystant virvei susidaro didelė trintis, lėtinanti virvės slydimą. Naudojamas saugant lipantį asmenį, leidžiantis virve arba leidžiant ją kitą asmenį. Egzistuoja įvairūs trinties įtaisų tipai: lapelis, aštuoniukė, vamzdžio tipo trinties įtaisas, trinties įtaimai su automatinio blokavimu.

trobelė – refuge, hut – Hauschen n – хижина

Įvairaus dydžio – nuo daugiaaukštės iki tokios, kurioje telpa tik 2 žmonės – patalpa kalnuose alpinistams apsistoti.

kalnų Δ – mountain refuge, hut – Hauschen n, Berghütte f, Schutzhütte f – горная хижина

Trobelė alpinistinių maršrutų prieigose arba pačiuose maršrutuose ant perėjų, viršūnių; gali būti su aptarnaujančiu personalu arba savitarna, su maisto, kuro atsargomis, patalyne ir be jų. Ypač daug Δ yra Alpėse.

sniego Δ – igloo, snow hut – Schneehütte f – снежная хижина

Kupolo pavidalo žieminė trobelė statoma Kanados eskimų pavyzdžiu iš suledėjusio sniego luitų arba ledo plytų. Naudojama poilsui.

tūras ntk. = **bokštėlis**

turėklas – field rope – Seilgeländer n – перила

sudėtingoje maršruto atkarpoje, įtvirtinta virvė, kad lipantys, saugiai galėtų įveikti atkarpą.

Įrengiant turėklą,

įtvirtinami abu virvės galai.

uolà – rock – Fels m, Felsen m – скала

Akmens kalnas.

ątsvirusios Δ os – overhanging rocks – Felsen m, Überhang m, Vorsprung m – откидывающие скалы

Uolos, pasvirusios didesniu negu 90° kampu. Kitaip vadinama: neigiama uola

Formatted: Font color: Auto

láiptinės Δ os – step rocks – Fels m in Stufen – ступенчатое строение скал

Patogios kopti sluoksniuotos uolos, kurių gulsti arba pasvirę į šlaitą apatiniai sluoksniai prasikiša iš po viršutinių.

sluoksniúotos Δ os – schistous rocks – Schichtenfels m – черепичное строение скал

Sluoksniuotos uolos, kurių viršutiniai sluoksniai iš dalies dengia apatinius, pasvirusius nuo šlaito. Δ yra dažniausiai plokštėlių pavidalo aštrios, trapios, savaimė byra, labai nepatogios lipti.

uolų lipimas – rock climbing – klettern – скалолазание

Sporto šaka, lipimas stačiu uolos paviršiumi rankomis ir kojomis, techninę įrangą naudojant tik saugai užtikrinti.

laisvas Δ – free soloing, free solo climbing – –

Uolų lipimas nenaudojant jokių saugos priemonių.

sportinis Δ – sport climbing – –

Uolų lipimas iš anksto paruoštu maršrutu su įrengtais stacionariais saugos taškais.

tradicinis Δ – trad climbing – –

Uolų lipimas savarankiškai darant saugos taškus, tam naudojant paties nešamą įrangą.

uolų vālymas – rock cleaning – Felsreinigung f – очистка скал

Laisvai gulinčių, gyvųjų akmenų šalinimas nuo reljefo, atliekamas ten, kur vykdomi alpinistų mokymai ir treniruotės arba laipiojimo uolomis varžybos. Akmenų luitai, kurių pašalinti neįmanoma, pažymimi ryškių dažų linija. Po valymo maršrutą patikrina ir surašo aktą gelbėjimo tarnyba.

ūrvas – cave – Höhle f – пещера

1. Tuštuma uolų reljefe, turinti vieną arba kelias angas paviršiuje. Būna Δ su ežeriuku, stalaktitais, stalagmitais ir kt.
2. Dirbtinis urvelis sniego šlaite, skirtas poilsiui ir nakvynei.

ledyno Δ – glacier cave – Eishöhle f – ледниковый грот

Tekančio vandens iš ledyno vidaus išplauta tuštuma su anga į paviršių ledyno liežuvio gale.

kybis – hold – Griff – захват, зацеп

Uolos nelygumas, už kurio galima užsikabinti pirštais.

ūžlanda – nick – Schlupfloch n, Schlupfe f – лаз

Po sniego atbraila dėl vėjo sūkurių susidariusi tam tikra niša.

užúoglauda – rock cavity – Deckung f, Zufluchtsort m, Unterstand m – убежище, прикрытие

Tam tikros formos įduba uolų sienoje arba lentynoje, patogį įsikibti rankomis.

užúovėja – pocket – Tasche f – карман

Vėjo neužpučiama aikštelė, dažniausiai esanti ledyno šone, tarp ledyno ir morenos.

vagà – bed – Bett n – борозда

Sniego griūties arba ledyno slinkimo vieta.

sniego griūties Δ – bed of avalanche – Lawinenbett n – лавинная борозда

Gilus įdubimas pusledžio arba ledo šlaituose, atsiradęs nuslinkus sniego griūčiai.

ledyno Δ – glacier bed – Gletscherbett n – ложе ледника

Gilus įdubimas, kuriuo slenka ledynas.

vedlys – guide – Vorsteiger m – ведущий

Pirmuoju einantis alpinistas (pirmasis **ryšyje**, **lipantis** su apatine sauga, sniego šlaite trypiantis pėdas). Kopimo metu Δ keičiasi.

kalnų Δ, kitaip **palydovas** – alpenguide, mountains guide – Alpenführer m, Bergführer m –

альпийский гид

Alpinistų palydovas, supažindinantis su vietovės įdomybėmis ir garantuojantis lydimų žmonių saugumą. Užsienyje — tai labai aukštos kvalifikacijos alpinistas profesionalas, baigęs specialią mokyklą, atliekantis sudėtingus kopimus kartu su klientais.

velkės – drawing sledge – Zug m, Schleppvorrichtung f – волокуша

Iš parankinių priemonių padarytos rogės nukentėjusiajam arba ligoniui gabenti.

vienuolis – “gendarme” – Gendarm m – “жандарм”

Sunkiai įveikiamas (apeinamas) uolų bokštas keteroje.

[viryklė – stove – Kocher m – примус](#)

[Specialus \(mažo tūrio ir svorio\) prietaisas maistui virti.](#)

viršūnė – summit – Gipfel m, Spitze f – вершина

Aukščiausia kalno vieta. Pagal formą jos įvairiai vadinamos: bokštas, dantis, kupolas, obeliskas, piramidė, pirštas, pjūklakalnis, ragas, skiauterė, smailė. Keteroje atskira Δ laikomas taškas, kur aukščių skirtumas tarp jo ir keteros ne mažesnis kaip 200 m.

[viršūnės ženklas – summit cross, summit mark – gipfelkreuz, gipfelmarkierung –](#)

[Ženklas, žymintis kalno viršūnę. Tai gali būti bokštelis, kryžius, statula ar pan.](#)

virvė – rope – Seil n – веревка

. [vientisas per visą ilgį gaminys, kurį sudaro šerdis \(viduje esančio gijos, kurios atlieka laikymo](#)

. [vientisas per visą ilgį gaminys, kurį sudaro šerdis \(viduje esančio gijos, kurios](#)

[atlieka laikymo funkcija\) ir šarvas \(specialiu būdu išaustas ir saugantis šerdies gijas\). Virvė](#)

[naudojama saugumui užtikrinti. Būna skirtingų storių, ilgių, ir skirtos skirtingoms funkcijoms](#)

[atlikti. Δ pasižymi atsparumu dinaminiam apkrovimui, tamprumu, turi atitikti UIAA reikalavimus.](#)

sniego griūčių Δ - lavininė juosta – avalanche cord – Lawinenschnur f – лавинный шнур

2–4 cm storio 20–40 m ilgio ryškiai raudonas tvirtas [kaspinas](#)

, naudojamas einant reljefu, kur esama griūčių grėsmės. Vienas Δ galas pritvirtinamas prie žmogaus,

kitas velkasi laisvas šlaitu. Ji palengvina patekusio į griūtį alpinisto paieškas.

pagalbinė Δ – auxiliary rope, help rope – Reepschnur f – репшнур, вспомогательная веревка

2,5–7 mm skersmens virvė pagalbiniam tikslams: sujungti, pritvirtinti.

pagrindinė Δ – single rope– Einfachseil n – основная веревка

8,5–11 mm skersmens virvė, pasižyminti specialiomis fizikinėmis ir mechaninėmis savybėmis, naudojama saugai kopiant arba leidžiantis, atliekant daugelį alpinistinės technikos veiksmų.

saugūs Δ – safety rope – Seilsicherung f – страховочная веревка

Virvė alpinistų saugumui garantuoti.

virvės išleidimas – feeding the rope – Seil n loslassen – протравливание веревки

Papildomas virvės išleidimas stabdant krintantį alpinistą, kad būtų sumažintas smūgis.

žailcugas ntk. = prisitraukiamasis kopimas (žr. kopimas)

Zondas – probe – lawinensonde – лавинный зонд, шуп

Ilga, plona, sudedama lazda? Naudojama asmenims po sniego lavina surasti.

žandāras ntk. = vienuolis

žemėlapis – map – Karte f, Landkarte f – карта

Sumažintas žemės paviršiaus atvaizdas.

galvos žibintuvėlis – lantern – Lampe f, Taschenlampe f – фонарик

Žibinamasis įtaisas **tvirtinamas ant šalmo arba dedamas ant galvos**, naudojamas alpinistų buityje (pasišviesti palapinėje), atliekant gelbėjimo darbus, kopiant naktį, pavojaus signalui perduoti.

žiūrōnas – binocular(s) – Fernrohr n, Fernglas n, Binokel n – бинокль

Optinis prietaisas žiūrėti į tolimus daiktus.

žumāras ntk. = spaustūkas

Commented [1]: pakeisti diametrai, nes dabar tokio naudojamos